

Sygn. akt III AUa 1439/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Mazur
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz SSA Michał Bober (spr.)
Protokolant:	Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 r. w Gdańsku

sprawy C. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji C. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt VI U 1462/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lutego 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu C. K. prawa do emerytury.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony C. K., który wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zaskarżonym wyrokiem oddalił odwołanie. Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach: Ubezpieczony C. K. (urodzony w dniu (...)) w dniu 27 stycznia 2012 roku złożył w pozwanym organie rentowym wniosek o ustalenie prawa do emerytury dołączając dyplom ukończenia studiów w M., książeczkę pracy potwierdzającą okres zatrudnienia na Białorusi w okresie od 1 września 1958 do 20 grudnia 2005 roku, decyzję o przyznaniu Karty Polaka zaświadczenie o nadaniu obywatelstwa polskiego.

Z przedłożonych dokumentów wynika, że decyzją z dnia 2 czerwca 2010 roku wydaną przez Ambasadę RP w M. ubezpieczony otrzymał Kartę Polaka, postanowieniem Prezydenta RP wydanym w dniu 25 maja 2011 roku odwołujący otrzymał obywatelstwo polskie. Odwołujący uzyskał prawo do emerytury na Białorusi. Wszystkie okresy ubezpieczenia wykazane przez ubezpieczonego są okresami zatrudnienia na terenie Białorusi.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten wskazał, że zgodnie z treścią przepisu art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku nr 153, poz. 1227). Ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Przepisy art. 6 i 7 ustawy enumeratywnie wyliczają okresy, które mogą być uznane za składkowe i nieskładkowe, art. 6 ust.1 pkt.9 w/w ustawy stanowi, że okresami składkowymi są między innymi: okresy zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944 roku i zostały uznane za repatriantów. Przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy obliczaniu ich wysokości uwzględnia się również okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe. (art. 8 ustawy)

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w przedmiotowej sprawie bezspornym było, że ubezpieczony na terytorium Polski nie posiada żadnych okresów zatrudnienia (-wszystkie jego okresy ubezpieczenia dotyczą zatrudnienia wykonywanego na terenie Białorusi). Ubezpieczony nie posiada również statusu repatrianta w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2000 roku o repatriacji (Dz. U. z 2004 roku Nr 53 poz. 532). Obywatelstwo polskie posiada od dnia 25 maja 2011 roku.

W oparciu o przepisy ustawy o repatriacji, za repatrianta zgodnie z treścią przepisu art. 16 ust. 1 w/w ustawy może być uznana osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium, o którym mowa w art. 9; (tj. na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżańskiej, Republiki Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgyskiej, Republiki Tadżykistanu, Republiki Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej),
- 3) nie zachodzą wobec niej okoliczności, o których mowa w art. 8;
- 4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego w związku z pobieraniem nauki w szkole wyższej na podstawie przepisów o podejmowaniu i odbywaniu studiów przez osoby niebędące obywatelami polskimi;
- 5) złoży wniosek do wojewody w terminie 12 miesięcy od ukończenia szkoły wyższej.

Status repatrianta normują również przepisy art. 41 ustawy, zgodnie z którymi, osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2001 roku) nabyła obywatelstwo polskie na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353), może być uznana za repatrianta, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) złoży w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wniosek o uznanie za repatrianta do wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania;

2) była w dniu uzyskania zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich lub jednego z państw powstałych po jego rozpadzie;

3) jest polskiego pochodzenia.

2. Za repatrianta może być również uznana osoba spełniająca łącznie następujące warunki:

1) złoży w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wniosek o uznanie za repatrianta do wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania;

2) jest polskiego pochodzenia;

3) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się;

4) do 1991 r. zamieszkiwała na stałe, przez co najmniej 5 lat, na terytorium, o którym mowa w art. 9,

5) nie zachodzą co do niej okoliczności, o których mowa w art. 8 ustawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że dodatkowym, koniecznym wymogiem uzyskania statusu repatrianta po wejściu w życie ustawy z dnia 9 listopada 2000 roku o repatriacji jest przedstawienie przez wnioskodawcę decyzji o uznaniu go za repatrianta- art. 16 ust.4 ustawy o repatriacji (Decyzja o uznaniu za repatrianta osoby, o której mowa w ust. 1, powoduje, że przy ustalaniu prawa tej osoby do świadczeń emerytalnych i rentowych oraz ich wysokości w Rzeczypospolitej Polskiej okresy zatrudnienia za granicą uwzględnia się jako okresy składkowe.). Odwołujący jak wynika z przedstawionych okoliczności sprawy nie spełnia przesłanek określonych w ustawie o repatriacji z uwagi na fakt, iż otrzymał obywatelstwo polskie po wejściu w życie przepisów ustawy a przed dniem wejścia w życie ustawy nie zamieszkiwał na stałe na terytorium, o którym mowa w art. 9; (- tj. na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżańskiej, Republiki Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgyskiej, Republiki Tadżykistanu, Republiki Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej.

Sąd I instancji wskazał, że ubezpieczony nie przedstawił decyzji administracyjnej o uznaniu go za repatrianta, które jest niezbędną przesłanką zaliczenia okresu zatrudnienia za granicą do okresów składkowych w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt.9 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227). Sąd ten podzielił pogląd zawarty w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2007 r., I UZP 1/07, że „ani z przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ani z ustawy o repatriacji nie można wyprowadzić uprawnienia organu rentowego do samodzielnego ustalania w stosunku do ubezpieczonego statusu repatrianta na potrzeby postępowania w sprawie o prawo do emerytury”. Postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia emerytalno-rentowego, które wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ma charakter odwoławczy (weryfikujący ustalenia dokonane przez organ rentowy), a jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy

Reasumując Sąd Okręgowy wskazał że, odwołujący nie ma prawa do emerytury w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , bowiem nie posiada żadnych okresów ubezpieczenia na terenie państwa polskiego, wszystkie okresy jego zatrudnienia dotyczą pracy wykonywanej na Białorusi , z którą nie wiąże Polski umowa międzynarodowa o zaliczaniu okresów ubezpieczenia. Ubezpieczony w związku z zatrudnieniem na Białorusi uprawniony jest do emerytury przyznanej mu przez białoruskie instytucje ubezpieczeniowe.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji orzeczenia na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca, który wywiódł apelację podnosząc uogólnione zarzuty i akcentując poczucie krzywdy związane z negatywnym rozstrzygnięciem sprawy. Apelujący zakwestionował również konstytucyjność przepisów, które w jego przekonaniu stawiają go w nierównej pozycji w stosunku do innych repatriantów z nie europejskiej części byłego ZSRR.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu w pełni podzielając wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu sąd odwoławczy nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów. Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy nie naruszył tak norm prawa materialnego, jak i zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosków apelacji.

Kwestia dopuszczalności uznania okresów jako składowe dla zatrudnionych za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, które powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. była przedmiotem rozważań składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 11 grudnia 2008r. I UZP 6/08 (OSNP 2009/9-10/120). Sąd Najwyższy przyjął tamże, iż „przy ustalaniu prawa do emerytury warunkiem niezbędnym uwzględnienia okresu składkowego wymienionego w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) jest - po wejściu w życie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze zm.) - przedstawienie przez wnioskodawcę decyzji o uznaniu go za repatrianta w oparciu o art. 16 ust. 4 tej ustawy”. Ubezpieczony nie przedstawił decyzji administracyjnej o uznaniu go za repatrianta.

Podkreślić w tym miejscu należy, że istotną cechą ubezpieczeń społecznych jest schematyzm prawa do świadczeń. Wyraża się on w bezwzględny przestrzeganiu równości formalnej, bez możliwości korekty w przypadkach uzasadnionych okolicznościami sytuacji jednostkowej. W związku z tym w prawie ubezpieczeń społecznych nie ma klauzul generalnych, tj. zwrotów ustawowych, pozwalających na indywidualne potraktowanie każdego przypadku ze względu na np. zasady współżycia społecznego.

Podnoszona przez ubezpieczonego kwestia konstytucyjności przepisów, które w jego przekonaniu stawiają go w nierównej pozycji w stosunku do innych repatriantów z nie europejskiej części byłego ZSRR, była przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego w wyroku z dnia 29 maja 2012r. SK 17/09 (OTK-A 2012/5/53, Dz.U.2012/643). Trybunał Konstytucyjny przyjął tamże, że „art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) w związku z art. 41 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 oraz art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (...) w zakresie, w jakim uzależnia uznanie zatrudnienia za granicą jako okresu składkowego od przedłożenia decyzji o uznaniu za repatrianta, jest zgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Sąd oczywiście dostrzega problem okresów ubezpieczenia, które zostały wypracowane w kraju, który nie ma z Polską umowy o wzajemnym uznawaniu takich okresów. Jednakże podnoszona przez wnioskodawcę ocena słuszności przepisów wymyka się spod kontroli Sądu albowiem Sąd nie jest od tego, aby oceniać ustawodawcę czy przepisy obejmują pełną grupę osób, które mogły być objęte ich treścią. Stąd też mając na względzie, że wnioskodawca nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do emerytury albowiem nie wykazał się żadnym okresem składkowym w kraju, świadczenie emerytalne wnioskodawcy przyznane być nie mogło. Zatem wyrok Sądu Okręgowego jako odpowiadając prawu został utrzymany w mocy.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.